

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΟΧΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Μέρος Α΄

Όταν διαβάζουμε ένα κείμενο και περνάμε από τη μία παράγραφο στην επόμενη χωρίς προβλήματα, όταν καταλαβαίνουμε το θέμα του και το περιεχόμενό του, δηλαδή όταν **οι παράγραφοι συνδέονται** με λογικό τρόπο, τότε υπάρχει **συνοχή** στο κείμενο. Για να το πετύχουμε κι εμείς αυτό, όταν γράφουμε δικά μας κείμενα, χρησιμοποιούμε διάφορους τρόπους:

- επανάληψη λέξης ή φράσης ή το αντίθετο, παράλειψη λέξης ή φράσης (για γνωστή πληροφορία)
- αντικατάσταση μιας λέξης με αντωνυμία
- χρήση συνώνυμων λέξεων
- χρήση λέξεων από το ίδιο σημασιολογικό πεδίο, δηλαδή με κοντινές σημασίες
- χρήση λέξεων (υπερωνύμων) που φανερώνουν γενικότερη έννοια (π.χ. *έπιπλο, λουλούδι, ζώο*)
- χρήση λέξεων (υπωνύμων) που φανερώνουν μέρος, είδος μιας έννοιας (π.χ. *τραπέζι-καρέκλα-πολυθρόνα, ανεμώνη-γαρίφαλο, γάτα-σκύλος*)
- χρήση επιθέτων και επιρρημάτων (π.χ. χρονικών επιρρημάτων σε αφηγηματικό κείμενο)
- χρήση ρηματικού χρόνου, χρονικών εκφράσεων (π.χ. σε ένα αφηγηματικό κείμενο)
- επανάληψη νοήματος
- ερώτηση - απάντηση
- χρήση συνδετικών/διαρθρωτικών λέξεων, που δηλώνουν:

αίτιο: επειδή, διότι, εφόσον, γιατί, γι' αυτό, μιας και, εξαιτίας, λόγω του ότι, αυτό οφείλεται ...

συμπέρασμα/αποτέλεσμα: επομένως, λοιπόν, άρα, συμπερασματικά, συνεπώς, με αποτέλεσμα/συνέπεια να, το συμπέρασμα είναι, όπως φαίνεται, συνοψίζοντας ...

επεξήγηση: δηλαδή, πιο συγκεκριμένα, για να γίνω σαφέστερος, ειδικότερα, με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι ...

σκοπός: για να, με σκοπό να, προκειμένου να, με στόχο/σκοπό να...

χρονική σχέση/σειρά: μετά, ύστερα, αργότερα, πριν από αυτό, έπειτα, στο μεταξύ, την ίδια στιγμή, στο μέλλον...

τόπο: πάνω, κάτω, αριστερά, δεξιά, ανάμεσα, στη μέση, στο βάθος, στην άκρη, στο κέντρο, πέρα, μακριά ...

παράδειγμα: παραδείγματος χάρη, λόγου χάρη, για παράδειγμα, όπως, ...

σύγκριση/αναλογία: παρόμοια, αντίστοιχα, με τον ίδιο τρόπο, όπως, έτσι και...

αντίθεση/εναντίωση: όμως, ενώ, αλλά, αν και, ωστόσο, αντίθετα, παρόλο που, από την άλλη πλευρά, εξάλλου, εντούτοις μολονότι, ...

διάζευξη: είτε ... είτε, ή ...ή ...

έμφαση: ιδιαίτερα, μάλιστα, κυρίως, προπάντων, το σημαντικότερο, το κυριότερο, θα ήθελα να τονίσω, ...

προσθήκη: επίσης, επιπλέον, συμπληρωματικά, ...

όρο/ προϋπόθεση: με την προϋπόθεση να, με τον όρο να, με δεδομένο, σ' αυτή την περίπτωση, εφόσον, σε περίπτωση που ...

βεβαίωση ή πιθανότητα: βέβαια, ασφαλώς, κατά γενική ομολογία, ...

απαρίθμηση: πρώτον, δεύτερον...αρχικά, στην αρχή, ακολούθως, στη συνέχεια, τέλος...

οργάνωση του κειμένου: το άρθρο/η ομιλία κτλ. χωρίζεται σε δύο/τρία μέρη..., θα αναφερθώ σε δύο/τρία θέματα...

Κ. Α.

Μέρος Β΄

1. Ας μελετήσουμε προσεκτικά το πρώτο μέρος του φύλλου εργασίας.
2. Ας προσπαθήσουμε να βρούμε τους τρόπους συνοχής ανάμεσα στις **παραγράφους** (ανάμεσα στην πρώτη με τη δεύτερη, στη δεύτερη με την τρίτη κ.τ.λ.) των κειμένων 1-4. (Πρέπει να δείτε για ποια πράγματα μιλά ή πρώτη παράγραφος και μετά να προσέξετε κυρίως την αρχή κάθε παραγράφου.)

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1:

Η επίδραση της ευρωπαϊκής μουσικής στα Επτάνησα είναι τέτοια, που το δημοτικό τραγούδι είτε ξεχάστηκε, είτε εξελίχθηκε σε τρίφωνη ή τετράφωνη καντάδα συνδυάζοντας τη δυτική μελωδία με τον επτανήσιο λόγο. Η πολυφωνία στην περιοχή αυτή είναι διαφορετική, αφού ακούγονται «ευρωπαϊκές» συγχορδίες.

Η νοσταλγική μελωδία της καντάδας με κεντρικό θέμα την αγάπη, γεννιέται στην Κεφαλονιά πιθανόν στις αρχές του 19ου αιώνα και γρήγορα εξαπλώνεται στα άλλα Ιόνια νησιά και έπειτα στην ηπειρωτική Ελλάδα. Η επτανησιακή καντάδα συνήθως συνοδεύεται από κιθάρα ή μαντολίνο ή και άλλα όργανα.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2:

Οι αρχαίοι πολιτισμοί, που μελετάει η ιστορία της δυτικής τέχνης και αναπτύχθηκαν κυρίως στη Μεσόγειο (Ελλάδα, Αίγυπτος) αλλά και την Ασία (Μεσοποταμία), όσο και αν διέφεραν, έχουν να παρουσιάσουν αρκετές ομοιότητες, κάτι που φανερώνει την επικοινωνία μεταξύ τους.

Με τις κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου το ελληνικό πνεύμα αφήνει το στίγμα του σε πολλούς λαούς της Ασίας (μέχρι την Ινδία), ενώ ταυτόχρονα δέχεται επιρροές από αυτούς. Στη συνέχεια, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία έρχεται να εδραιώσει εκεί στοιχεία του Έλληνα-ρωμαϊκού πολιτισμού.

Η μετατόπιση του κέντρου βάρους του δυτικού πολιτισμού στην Ανατολή φέρνει τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία πιο κοντά στους πολιτισμούς της Ανατολής, οι οποίοι αναπτύσσονται παράλληλα και συνδιαλέγονται.

Από την άλλη, η επέκταση των Αράβων στη μεσογειακή Αφρική και μέχρι τη νότια Ισπανία μεταδίδει τον Ισλαμικό Πολιτισμό, πράγμα που ενισχύεται με την επέκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Κατά την περίοδο της Αναγέννησης, η πίστη στις δυνατότητες του ανθρώπου και η ανάγκη επικοινωνίας και διάδοσης των νέων ιδεών οδήγησαν στις ανακαλύψεις του Νέου Κόσμου στη μακρινή ήπειρο της Αμερικής. Ο δυτικός κόσμος επιτέθηκε στους ιθαγενείς, εκμεταλλεύτηκε ό,τι δικό τους ξεχώρισε και τους εξόντωσε.

Στους αιώνες που ακολουθούν, η Ευρώπη εξελίσσεται (επιστημονικά, τεχνολογικά, πολιτικά) και με την αποικιοκρατία φτάνει σε πολλούς ξένους τόπους, χωρίς όμως να φαίνεται ότι επηρεάζεται από αυτούς. Φτάνουμε έτσι στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού, όταν η επαφή με μακρινούς τόπους διευκολύνεται, λόγω της ανάπτυξης των μέσων μεταφοράς και επικοινωνίας. Με τα υπερατλαντικά ταξίδια, εκτός από τα προϊόντα και τις ιδέες, ταξιδεύουν πολλοί Ευρωπαίοι καλλιτέχνες και γενικά άνθρωποι της τέχνης. Ενδιαφέρονται να γνωρίσουν την τέχνη κάθε τόπου και θέλουν να την κοινωνήσουν στα ευρωπαϊκά κέντρα, όπου γι' αυτό διοργανώνονται μεγάλες εκθέσεις. Όλοι πλέον έρχονται σε επαφή με την Έξω-ευρωπαϊκή τέχνη, η οποία εκτιμάται ιδιαίτερα και επηρεάζει άμεσα το Μοντέρνο Κίνημα.

Από την άλλη, ο δυτικός πολιτισμός εισβάλλει σε όλο τον κόσμο, διοχετεύοντας δικά του στοιχεία, τα οποία ενσωματώνονται λιγότερο ή περισσότερο στις ιδιαιτερότητες κάθε λαού.

Θα λέγαμε ότι από εδώ και πέρα, αν και οι καλλιτέχνες ακολουθούν την προσωπική τους διαδρομή που φέρει το στίγμα του τόπου καταγωγής τους, η τέχνη που διαμορφώνεται μεταφέρει στοιχεία από την Ιστορία της Τέχνης όλων των πολιτισμών και είναι ανοιχτή σε όλους τους λαούς, επιδιώκοντας το διάλογο και την επικοινωνία.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3:

Ο αθλητισμός χωρίς αμφιβολία ήταν το σπουδαιότερο σύμβολο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού και ένα από τα πιο ζωντανά κληροδοτήματα του αρχαίου κόσμου προς το σύγχρονο. Το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός της ελληνικής αρχαιότητας, ήταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες (Ολύμπια), οι οποίοι τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια στον ιερό χώρο της Ολυμπίας, προς τιμή του πατέρα των θεών Δία.

Η αρχή των αγώνων της Ολυμπίας χάνεται στο βάθος της προϊστορίας και συνδέεται με αγώνες θεών και ηρώων. Η θεϊκή καταγωγή που προσέδωσαν οι Έλληνες στους Ολυμπιακούς Αγώνες αλλά και το γεγονός ότι οι αγώνες αποτελούσαν μέρος των θρησκευτικών τελετών πιστοποιούν ότι ο θρησκευτικός χαρακτήρας ήταν το κυρίαρχο στοιχείο των αγώνων.

Ως αφετηρία των Ολυμπιακών Αγώνων θεωρείται το 776 π.Χ. αφού από τότε υπάρχουν τα πρώτα γραπτά στοιχεία. Από το 776 π.Χ. οι αγώνες τελούνταν ανελλιπώς μέχρι το 393 μ.Χ. οπότε και καταργήθηκαν από το Θεοδόσιο τον Α'. Συνολικά τελέστηκαν 293 Ολυμπιακοί Αγώνες.

ΚΕΙΜΕΝΟ 4:

Είχε χωρίσει τα σανίδια ανάλογα με τις διαστάσεις τους κι είχε αποφασίσει να ξεκινήσει απ' τα μικρότερα. Θα έπρεπε να περάσει ένα στάδιο εξάσκησης, αυτό ήταν φανερό, και να μπορέσει να συγκρατήσει την ανυπομονησία της.

Τα πρώτα σανίδια τα ζωγράφισε κι απ' τις δύο πλευρές για οικονομία. Έκανε απλά σχέδια, ίσα ίσα για να ελέγξει το νέο τρόπο ζωγραφικής. Διότι τώρα η Ιωάννα έκανε τα χρώματά της πολύ φωτεινά, χρησιμοποιούσε πολλά πράσινα και κίτρινα και κόκκινα ατόφια. Χρώματα, δηλαδή, που στην εικονογραφία θεωρούνται άσεμνα.

Όταν, έπειτα από πολλές αναμείξεις, κατέληξε ότι αυτά τα χρώματα την ικανοποιούσαν, άρχισε να προβληματίζεται με το σχέδιο. Ως τώρα είχε φτιάξει φανταστικά φυτά και λουλούδια μεμονωμένα και δεν είχε επιχειρήσει να φτιάξει μια σύνθεση.

Σκεφτόταν να κάνει μερικά δοκιμαστικά σχέδια και μετά να ξεκινήσει να ζωγραφίζει στο μεγάλο σανίδι, ράφι από ένα ντουλάπι του πρώτου ορόφου. Ύστερα από σκέψη, όμως, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ήταν καλύτερα να ξεκινήσει κατευθείαν, για ν' αποφύγει με κάθε τρόπο τη στατικότητα.

Βρήκε τη χρυσή τομή στο αριστερό μέρος και ξεκίνησε από εκεί. Σχεδίασε τον προπλασμό ενός γυναικείου γυμνού σώματος σε ημικλινή στάση. Έπειτα άρχισε να βάζει τα πράσινα σκούρα των διάφορων φυτών. Είχε στο νου της να φτιάξει μια γυναίκα ανάμεσα σ' εξωτικά φυτά και παραδείσια πουλιά.

Ο φόβος του κενού την έκανε να γεμίσει σιγά σιγά το χώρο με παράξενα φυτά και δέντρα οπωροφόρα, λουλούδια εξωπραγματικά και ζώα. Φυτά υδροχαρή και κάκτοι της ερήμου, μπανανιές και κακί, ανθισμένα νούφαρα και μικροσκοπικά λουλούδια του υποδάσους, λέοντες και πίθηκοι, παπαγάλοι και κολίβρια, όλ' αυτά σε μια περίεργη ονειρική αρμονία. Στ' αριστερά η γυμνή γυναίκα άπλωνε το χέρι της σε μια αντρική φιγούρα που ερχόταν απ' το βάθος, απόμακρη και σκοτεινή, παίζοντας μια φλογέρα. Σ' ένα μικρό άνοιγμα τ' ουρανού τοποθέτησε μια λευκή σφαίρα που δεν ήξερε αν ήταν ήλιος ή φεγγάρι. Ακόμη ο πίνακας δεν ήταν τελειωμένος, είχαν μπει μόνο τα κάτω χρώματα, τα σκούρα, αλλά η Ιωάννα το είχε σχεδόν τελειώσει στο μυαλό της. Ένα παιχνίδι καινούργιο γι' αυτή είχε αρχίσει. Ανακατεύοντας χρώματα που πριν δεν είχε τολμήσει, καινοτομούσε συνδυάζοντας κίτρινο με ροζ και κόκκινο με βιολέ και πορτοκαλί. Το σχέδιο και τα χρώματα είχαν τη μαγεία και την ομορφιά της παιδικής ζωγραφικής. Η Ιωάννα, χωρίς να το υποψιάζεται καν, είχε ανοίξει ένα παράθυρο στα όνειρά της. Γιατί τι άλλο από όνειρα ζωγράφιζε; Ευγενία Φακίνου,

Η μεγάλη πράσινη, εκδ. Καστανιώτη